

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0824U001045

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 26-02-2024

Статус: Запланована

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Денисяк Юлія Василівна

2. Yuliia V. Denysiak

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-3111-1753

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 011

Назва наукової спеціальності: Освітні, педагогічні науки

Галузь / галузі знань: освіта

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: 011 Освітні, педагогічні науки

Дата захисту: 23-02-2024

Спеціальність за освітою: 012 Дошкільна освіта

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): ДФ 36.053.020

Повне найменування юридичної особи: Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка

Код за ЄДРПОУ: 02125438

Місцезнаходження: вул. Івана Франка, буд. 24, Дрогобич, Дрогобицький р-н., 82100, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка

Код за ЄДРПОУ: 02125438

Місцезнаходження: вул. Івана Франка, буд. 24, Дрогобич, Дрогобицький р-н., 82100, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 14.23.05, 14.23.09

Тема дисертації:

1. Формування здоров'язберезувальної компетентності дітей в умовах закладу дошкільної освіти (кінець XX – початок XXI століття)
2. Formation of health-preserving competence in children in the conditions of a preschool educational institution (late 20th – early 21st century)

Реферат:

1. На основі аналізу праць українських та зарубіжних учених нами запропоновано удосконалені дефініції понять «здоров'я» та «здоровий спосіб життя». Так, здоров'я – це гармонійне поєднання фізичних, психоемоційних, духовно-інтелектуальних, соціальних функцій людини, які мають динамічний характер і забезпечують адаптаційні спроможності та активність особистості. Під поняттям «здоровий спосіб життя» розуміємо свідому і послідовну діяльність людини, спрямовану на зміцнення власного здоров'я, адаптацію до навколишнього середовища та формування сприятливих суспільних і валеоекологічних умов для себе й соціуму. Охарактеризовано нормативно-правові засади формування здоров'язберезувальної компетентності у дітей дошкільного віку, які формувалися з часу здобуття незалежності України. В основі українського

законодавства у цій сфері лежать міжнародні нормативні акти, передусім Конвенція про права дитини 1989 р. Фундаментальними для української дошкільної освіти стали Закони України «Про дошкільну освіту», «Про охорону дитинства» (2001 р.), «Про освіту» (2017). Стратегічне спрямування дошкільної освіти визначається загальнонаціональними доктринами та програмами. Практичну спрямованість забезпечують редакції Базового компоненту дошкільної освіти (Державного стандарту дошкільної освіти), схвалені у 1998, 2012 і 2021 рр., які чітко визначають освітні напрями у розвитку особистості дитини дошкільного віку та вказують ключові компетентності, формування яких слід закладати у дітей саме на дошкільному віковому етапі. Серед них вагоме місце посідає й здоров'язбережувальна компетентність. Нова редакція Базового компонента дошкільної освіти 2021 р., порівняно з попередніми напрацювання, містить нові підходи до системного трактування і поетапного формування компетентності через емоційно-ціннісне ставлення, сформованість знань, здатність до активного і творчого впровадження набутого досвіду, навички здоров'язбереження. Проаналізовано педагогічні умови успішної реалізації завдань формування здоров'язбережувальної компетентності дітей в умовах закладу дошкільної освіти. Запропоноване авторське визначення поняття «педагогічні умови» як сукупність об'єктивних та суб'єктивних чинників, які забезпечують результативність формування здоров'язбережувальної компетентності дітей дошкільного віку. Беручи до уваги дослідження науковців (Т. Андрющенко, Р. Бедрань, О. Бойцун, Н. Боритко, О. Ковшар, В. Манько, Л. Рибченко, Н. Черепаня, Н. Русин та ін.), обґрунтовано такі педагогічні умови формування здоров'язбережувальної компетентності дітей дошкільного віку: 1) цілеспрямована здоров'язбережувальна діяльність педагога-вихователя, який будує своє спілкування з дітьми у закладах дошкільної освіти на засадах гуманістичної педагогіки і психології, дитиноцентричного підходу, суб'єкт-суб'єктних стосунках й ставить за мету сформувати здоров'язбережувальну компетентність кожної дитини відповідно до вікових, індивідуальних і соціальних чинників; 2) спільна, цілеспрямована, осмислена здоров'язбережувальна діяльність дітей у рамках одновікової або різновікової групи у закладах дошкільної освіти; 3) організаційно-прикладні інструменти (технології) формування здоров'язбережувальної компетентності. Акцентовано на тому, що зазначенні педагогічні умови є комплексним явищем, який здатний перетворитися на ефективний фактор формування здоров'язбережувальної компетентності лише за умови взаємодоповнення і системності. Після впровадження у 2012 р. нової редакції Базового компонента дошкільної освіти почалася остаточна переорієнтація змісту дошкільної освіти на формування здоров'язбережувальної компетентності у дітей. Звісно, на заваді повноцінній перебудові роботи дошкільних освітніх установ стояли на заваді численні організаційні проблеми: невідповідність здоров'язбережувального, здоров'яформувального середовища у дошкільному навчальному закладі вимогам Базового компоненту дошкільної освіти; недостатня ефективність фізкультурно-оздоровчої роботи щодо зниження захворюваності у дітей; безсистемне та несистематичне використання методів, технологій та засобів фізкультурно-оздоровчої роботи для збереження і покращення стану здоров'я дітей дошкільного віку; недостатнє забезпечення рухової активності дітей і водночас надмірне підвищення моторної щільності фізкультурних занять тощо. За останні роки практика формування здоров'язбережувальної компетентності зіткнулася з новими викликами (пандемія та повномасштабна російсько-українська війна), які змусили педагогів шукати нові шляхи і форми освітньої діяльності та акцентувати увагу на навичках протиепідемічної поведінки та збереження життя в умовах воєнних дій. Ключові слова: здоров'язбережувальна компетентність, здоров'я, діти, дошкільники, заклад дошкільної освіти, здоровий спосіб життя, технології, дошкільна освіта, освітні програми, пандемія, війна.

2. Based on the analysis of works by Ukrainian and foreign scholars, we have proposed refined definitions for the concepts of «health» and «healthy lifestyle». Accordingly, health is the harmonious combination of a person's physical, psycho-emotional, spiritual-intellectual, and social functions, characterized by a dynamic nature and ensuring adaptive capacities and personal activity. The term «healthy lifestyle» refers to a conscious and consistent activity aimed at strengthening one's own health, adapting to the environment, and creating favorable social and valeoecological conditions for oneself and society. Additionally, we acknowledge the recognition of the concept of «health-preserving competence» documented in the Basic Component of Preschool Education (State Standard of Preschool Education) in 2021. We've characterized the normative and legal foundations for fostering

health-preserving competence in preschool-aged children since Ukraine gained independence. International normative acts, particularly the Convention on the Rights of the Child in 1989, form the basis of Ukrainian legislation in this sphere. Fundamental laws such as «On Preschool Education», «On Child Protection» (2001), and «On Education» (2017) have been pivotal for Ukrainian preschool education. National doctrines and programs define the strategic direction of preschool education. Practical orientation is provided by the editions of the Basic Component of Preschool Education (State Standard of Preschool Education) approved in 1998, 2012, and 2021. They explicitly delineate educational directions for the development of a preschooler's personality and indicate key competencies that should be fostered in children, particularly emphasizing health-preserving competence. We've analyzed the pedagogical conditions necessary for the successful implementation of tasks related to fostering health-preserving competence in children within preschool educational institutions. Our proposed original definition of "pedagogical conditions" encompasses objective and subjective factors that ensure the effectiveness of forming health-preserving competence in preschool-aged children. Based on studies by researchers such as T. Andriushchenko, R. Bedran, O. Boitsun, N. Borytko, O. Kovshar, V. Manko, L. Rybchenko, N. Cherepania, N. Rusyn, and others, we've substantiated three pedagogical conditions for forming health-preserving competence in preschool-aged children: 1) Purposeful health-preserving activities by educators, building communication with children based on humanistic pedagogy and psychology, child-centric approaches, and aiming to foster health-preserving competence in each child according to age, individual, and social factors; 2) Collaborative, purposeful, and deliberate health-preserving activities among children within same-age or mixed-age groups in preschool educational institutions; 3) Organizational and applied tools (technologies) for fostering health-preserving competence. We emphasize that these pedagogical conditions constitute a comprehensive phenomenon capable of becoming an effective factor in forming health-preserving competence only when they complement and form a systemic approach. After the implementation of the new edition of the Basic Component of Preschool Education in 2012, there was a definitive shift in the content of preschool education towards fostering health-preserving competence in children. However, several organizational issues hindered the complete restructuring of preschool educational institutions: discrepancies in the health-preserving and health-forming environment in preschool educational institutions regarding the requirements of the Basic Component of Preschool Education; insufficient effectiveness of physical education and health-improvement work in reducing illnesses among children; sporadic and unsystematic utilization of methods, technologies, and means of physical education to maintain and improve the health of preschool-aged children; inadequate provision of physical activity for children alongside excessive emphasis on motor density during physical activities, and so forth. In recent years, the practice of fostering health-preserving competence has encountered new challenges (such as the pandemic and the full-scale Russian-Ukrainian war), compelling educators to seek new educational methods and emphasize skills related to epidemic prevention behavior and life preservation in times of conflict. Keywords: health-preserving competence, health, children, preschoolers, preschool education institution, healthy lifestyle, technologies, preschool education, educational programs, pandemic, war.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- 1. Пантюк Т., Пантюк М., Гамерська І., Денисяк Ю. Інновації в освіті: необхідність, сутність, зміст. Молодь і ринок. 2020. № 6–7 (185–186). С. 6–10. URL: <http://mir.dspu.edu.ua/article/view/225537>

- 2. Денисяк Ю. Проблема здоров'язбереження дітей в Україні: традиції та інновації. Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Дрогобич: Видавничий дім "Гельветика", 2021. Вип. 41. Том 1. С. 223-227. URL: www.aphn-journal/in/ua
- 3. Денисяк Ю. Сутність та зміст здоров'язбережувальної компетенції дошкільників. Педагогічний альманах: збірник наукових праць. Херсон: КВНЗ "Херсонська академія неперервної освіти". 2021. Вип. 50. С. 10-16.
- 4. Denisyak J. Pre-school education establishment as a system institution for the formation of health care competences of a child. Mountain school of Ukrainian Carpaty. Ivano-Frankivsk. Ukraine. 2022. №26. Pg. 12-15. URL: <http://scijournals.pnu.edu.ua/index.php/msuchttps://doi.org/10.15330/msuc.2022.26.12-15>
- 5. Пантюк М., Прейс Н., Денисяк Ю., Корчинська Н., Семенчук О.. Екологічне виховання дітей та молоді: глобальний та особистісний контексти. An International Journal. Heraldpedagogiki. Naukaipraktyka. Warszawa. Poland. 12/2020. № 62. С. 23-25. URL: <http://xn--e1aajfpcds8ay4h.com.ua/pages/view/1369>

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: «Українська освіта в контексті трансформаційних суспільних процесів» (0108U007644)

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Пантюк Тетяна Ігорівна
2. Tetiana I. Pantyuk

Кваліфікація: д.пед.н., професор, 13.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-0672-9663

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка

Код за ЄДРПОУ: 02125438

Місцезнаходження: вул. Івана Франка, буд. 24, Дрогобич, Дрогобицький р-н., 82100, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Іванчук Сабіна Айдинівна
2. Sabina A. Ivanchuk

Кваліфікація: к. пед. н., доцент, 13.00.08**Ідентифікатор ORCID ID:** 0000-0002-9655-0634**Додаткова інформація:****Повне найменування юридичної особи:** Державний вищий навчальний заклад "Донбаський державний педагогічний університет"**Код за ЄДРПОУ:** 38177113**Місцезнаходження:** Вул. Генерала Батюка, будинок 19, Слов'янськ, Краматорський р-н., 84116, Україна**Форма власності:** Державна**Сфера управління:** Міністерство освіти і науки України**Ідентифікатор ROR:****Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Сливка Лариса Володимирівна
2. Larysa V. Slyvka

Кваліфікація: д.пед.н., доцент, 13.00.01**Ідентифікатор ORCID ID:** 0000-0003-1865-6326**Додаткова інформація:****Повне найменування юридичної особи:** Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника**Код за ЄДРПОУ:** 02125266**Місцезнаходження:** вул. Шевченка, буд. 57, Івано-Франківськ, 76018, Україна**Форма власності:** Державна**Сфера управління:** Міністерство освіти і науки України**Ідентифікатор ROR:****Рецензенти****Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Надім'янова Тетяна Василівна
2. Tetyana V. Nadimjanova

Кваліфікація: к.пед.н., доц., 13.00.01**Ідентифікатор ORCID ID:** 0000-0002-4330-304X**Додаткова інформація:**

Повне найменування юридичної особи: Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка

Код за ЄДРПОУ: 02125438

Місцезнаходження: вул. Івана Франка, буд. 24, Дрогобич, Дрогобицький р-н., 82100, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кондрацька Галина Дмитрівна

2. Halyna D. Kondratska

Кваліфікація: д.пед.н., професор, 13.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-8856-1125

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка

Код за ЄДРПОУ: 02125438

Місцезнаходження: вул. Івана Франка, буд. 24, Дрогобич, Дрогобицький р-н., 82100, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Невмержицька Олена Василівна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Невмержицька Олена Василівна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Івах Світлана

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна